

14/2003. (II. 14.) FVM rendelet

a sertések hólyagos betegsége elleni védekezés szabályairól

Az állategészségügyről szóló 1995. évi XCI. törvény 45. §-ának 11. pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. § E rendelet szabályozza a sertések hólyagos betegségének, a betegség gyanújának, a fertőzés és fertőzöttség gyanújának megjelenése esetén szükséges intézkedéseket.

2. § (1) Enterovírus okozta hólyagos betegségben (a továbbiakban: SVD) beteg az a sertés,

a) amely ragadós száj- és körömfájásra (a továbbiakban: RSZKF) vagy annak gyanújára utaló tüneteket mutat, de a tőle vagy környezetéből vett vizsgálati anyagokból az RSZKF vírustípusának meghatározására irányuló vizsgálatok egyértelműen negatív eredményt adtak és az SVD vírusának kimutatására irányuló vizsgálat pozitív;

b) amely SVD-re szeropozitív és rajta vagy az állomány más egyedein az SVD tünetei láthatók;

c) amely az SVD tüneteit mutatja vagy szerológiai vizsgálattal SVD-re pozitív és közvetlen járványtani kapcsolata igazolható egy más helyen megállapított SVD-vel.

(2) Betegsége gyanús az az RSZKF tüneteit nem kifejezetten mutató sertés, amelyen az RSZKF vírustípusának meghatározására irányuló laboratóriumi vizsgálatok egyértelműen negatívak, az SVD vírusának meghatározására irányuló laboratóriumi vizsgálatok pedig kétes eredményre vezettek, és a tüneteket RSZKF mentes időben és területen lévő sertéseken állapították meg. A betegség gyanúját RSZKF járványos időszakban még akkor is RSZKF-nek kell tekinteni, ha a laboratóriumi vizsgálatok nem támasztják alá a vírusának jelenlétét.

(3) Fertőzöttnek kell tekinteni azt a sertést, amelyen a betegsége gyanút keltő tünetek nem állapíthatóak meg, de a szerológiai vizsgálata (VN, ELISA próbával) az RSZKF-re negatív, az SVD-re pedig pozitív eredményre vezetett.

(4) Fertőzöttségre gyanús az a sertés, amely 28 napon belül SVD-ben beteg, betegsége gyanús, fertőzött vagy fertőzöttségre gyanús sertéssel, ilyenek húásával, nyers termékével, hulladékával, illetőleg az ilyen sertéssel érintkezett, valamint bármilyen betegségterjesztő tárggyal közvetlenül vagy azzal közvetve kapcsolatba került.

(5) Fertőzött az az állomány, amelyben beteg vagy fertőzött állatot találtak.

Az állat tartójának, ellátó állatorvosának feladatai

3. § Az állat tartója, illetve ellátó állatorvosa, ha SVD-re gyanút keltő jeleket észlel, köteles haladéktalanul értesíteni a hatósági állatorvost, akinek megérkezéséig a tulajdonos vagy az állattartó köteles:

a) a telepen lévő összes, a betegsége fogékony fajhoz tartozó egyedeket saját helyén vagy a telepen belül más helyen elzárva tartani, különös tekintettel az esetleges tünetmentes vírusfordozásra;

b) megtiltani és megakadályozni a betegségre fogékony fajok egyedeinek, a személyek, az egyéb, betegségre nem fogékony állatfajok egyedeinek, a járműveknek, a hús, az állati tetemek, a takarmány, a különböző felszerelések, a hulladék és állati ürülék, a szemet, a trágya vagy egyéb, a kérdéses betegséget továbbító anyag telepre történő be- és kimenő mozgását;

c) a fertőtlenítéshez szükséges, az Országos Tisztifőorvosi Hivatal által engedélyezett kéz-, láb- és kerékfertőtlenítő eszközöket elhelyezni a betegségre fogékony állatok elhelyezésére szolgáló épületeknek, valamint magának a telepnek a ki-és bejáratainál;

d) a betegségre fogékony és nem fogékony állatfajok minden csoportjáról összeírást készíteni, csoportonként feljegyezve az elhullott, beteg, betegségre gyanús, fertőzött vagy fertőzöttségre gyanús állatok számát. Ezen összeírásnak számba kell vennie a megfigyelés ideje alatt született és elhullott állatokat is. Az adatokat naprakészen kell vezetni, a hatóság kérésére ki kell adni és minden szemlénél ellenőrizni kell.

A hatósági állatorvos feladatai

4. § (1) Ha a hatósági állatorvos a sertésnek SVD-ben történő megbetegedéséről, a betegség gyanújáról, a sertés elhullásáról szerez tudomást, köteles:

a)¹ vizsgálat céljából a helyszínrre a legrövidebb időn belül kiszállni és azt követően, ha a betegséget vagy annak gyanúját észlelte, erről a járási állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző hivatal vezetőjének (a továbbiakban: járási főállatorvos) és a megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságának (a továbbiakban: élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság) rövid úton jelentést tenni;

b) tájékozódni az állattartó, valamint a települési önkormányzat jegyzőjének intézkedéseiről, és ha a betegség, a betegség gyanúja, a fertőzöttség vagy a fertőzöttség gyanúja kizárható, a tett intézkedések hatályon kívül helyezését kezdeményezni;

c) a helyi zárlatot, hatósági megfigyelést és forgalmi korlátozást elrendelni, ha a betegség, a betegség gyanúja, a fertőzöttség vagy a fertőzöttség gyanúja nem zárható ki;

d) a betegség eredetének, elterjedésének vagy továbbhurcolásának felderítése céljából a vizsgálatot megkezdeni;

e)² a megbetegedést okozó vírus meghatározása céljából a vizsgálathoz szükséges mintavételt – az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatósággal egyeztetve – elvégezni.

(2) A betegség megállapítása esetén a hatósági állatorvos járványtani nyomozást köteles végezni, és erről adatfelvételi lapot és jegyzőkönyvet készíteni, melyeket három évig köteles megőrizni.

(3)³ A hatósági állatorvos a betegség állásáról minden hónap első napján a járási főállatorvosnak köteles jelentést tenni és arról nyilvántartást vezetni.

(4) A hatósági állatorvos köteles a betegség leküzdésére elrendelt fertőtlenítést irányítani és ellenőrizni.

(5)⁴ Az SVD megszűnését a hatósági állatorvos köteles a járási főállatorvosnak jelenteni és erről a szomszédos települések hatósági állatorvosait értesíteni.

A járási főállatorvos feladatai⁵

5. § (1)⁶ Ha a járási főállatorvos a betegségről, fertőzöttségről, a betegségről vagy fertőzöttségről a gyanújáról értesül, köteles a helyszínre kiszállni, és a jegyző egyidejű értesítése mellett köteles:

- a) a hatósági állatorvos intézkedéseit felülvizsgálni;
- b) a felülvizsgálat eredménye alapján a betegséget megállapítani.

(2)⁷ A járási főállatorvos kötelessége szükség esetén,

- a)⁸ a védőkörszét elrendelése;
- b) az állatok (állomány) leölésének elrendelése;
- c) a betegség eredetére és elterjedtségére vonatkozó vizsgálatok lefolytatása;
- d)⁹ az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság rendelkezése alapján állatorvosok kirendelése;
- e) kártalanítás elrendelése.

(3) A fertőzött községgel szomszédos települések hatósági állatorvosait a betegség fellépéséről telefonon, majd azt követően írásban kell értesíteni.

(4)¹⁰ A járási főállatorvos a betegség állásáról minden hónap második napján az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságnak köteles jelentést tenni és arról nyilvántartást vezetni.

Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság feladatai¹¹

6. § (1)¹² Ha az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság a betegségről, fertőzöttségről, a betegségről vagy fertőzöttségről a gyanújáról értesül, köteles a helyszínre azonnal kiszállni, megfigyelési körzetet létesíteni és a Vidékfejlesztési Minisztériumot (a továbbiakban: minisztérium) egyidejűleg tájékoztatni, valamint a betegség eredetére, elhurcolására és leküzdésére irányuló vizsgálatokat megszervezni, irányítani és ehhez megfelelő számú állatorvost kirendelni.

(2)¹³ Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság a betegség állásáról minden hónap harmadik napján a minisztériumnak köteles jelentést tenni és arról nyilvántartást vezetni.

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal feladatai¹⁴

7. §¹⁵ A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH) köteles a beküldött vizsgálati anyagot az RSZKF vírustípusaira, az SVD vírusára és a vírus elleni ellenanyagok jelenlétére azonnal megvizsgálni, a vizsgálat eredményéről az illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságot és a minisztériumot haladéktalanul értesíteni. Kétes szerológiai eredmény esetén a vizsgálatokat meg kell ismételni mind VN (vírus neutralizációs próba), mind ELISA próbával. Az ismételt szerológiai vizsgálatokhoz ugyanazon állatok savópár mintáit kell beküldeni.

Helyi zárlat

8. § (1) A helyi zárlatot a hatósági állatorvos rendeli el.

(2) Helyi zárlat alá kell helyezni mindazokat a helyeket, ahol a betegséget, fertőzöttséget vagy a betegség gyanúját megállapították, továbbá azokat a helyeket is, ahol fertőzöttségre gyanús állatok vannak vagy megfordultak, az utóbbiakat akkor is, ha ott betegségre fogékony állatok nincsenek (pl. takarmánykeverő üzem, vágóhíd), valamint azokat az udvarokat, ahol a lezárt udvarokból személyi forgalom történt.

(3) A helyi zárlat alatt álló helyen (állattartó hely, takarmánykeverő üzem, vágóhíd, állatpiac, állatvásártér vagy egyéb hely) a tulajdonos, illetve az állattartó a 4. §-ban előírtakon túl köteles a bekerítetlen fertőzött hely körül a betegség észlelése utáni 6 órán belül ideiglenes (drót, kötél) kerítést felállítani, amelynek helyébe a betegség megállapításától számított 36 órán belül tartós kerítést, azon pedig zárható kaput kell létesíteni. A kapunál a kéz- és a lábbeli, továbbá a személyek és a szállítóeszközök fertőtlenítéséhez megfelelő fertőtlenítő berendezést kell elhelyezni. A kapuhoz őrt kell állítani, és a körülkerített részt, valamint az egész lezárt helyet őriztetni kell.

(4) A helyi zárlat alatt álló hely bejáratánál a zárlat tényét jól látható, tartós, „Helyi zárlat, sertések hólyagos betegsége” szövegű táblával vagy felirattal kell jelezni.

9. § (1) A körülkerített területen naponként fertőtleníteni kell az állatok állásait, az istállókat, azok környékét és az összegyűjtött trágyát.

(2) Az előírt fertőtlenítések végrehajtásához szükséges fertőtlenítő anyagot és fertőtlenítő gépet, a takarmány és a trágya szállítására megfelelő járműveket a betegség megállapításától számított 12 órán belül kell eljuttatni a helyi zárlat alatt álló helyre.

10. § (1) A helyi zárlat alatt álló nagylétszámú állattelepet a hatósági állatorvos köteles naponta ellenőrizni.

(2)¹⁶ A kislétszámú fertőzött állományok, a takarmánykeverők, vágóhidak, állatpiacok, állatvásárok helyi zárlat alá helyezését és őrzését, valamint a helyi zárlatra vonatkozó szabályok végrehajtását az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság utasításai alapján kell megszervezni.

11. § (1) A helyi zárlat alatt álló helyen a fogékony állatokat más állatfajoktól elkülönítetten, bezárva kell tartani. A kutyát megkötve vagy elzárva, a macskát, a baromfit és galambot elzárva kell tartani. Ha ez nem lehetséges, akkor ezeket az állatokat – állami kártalanítás mellett – le kell ölni. A telepen, udvaron belül állatot áthelyezni csak a hatósági állatorvos engedélyével szabad.

(2)¹⁷ A zárlat alatt álló helyen lévő fogékony állatokat mesterségesen termékenyíteni, fedeztetni nem lehet. E tilalom alól az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság felmentést adhat.

12. § (1) A helyi zárlat alatt álló, körülkerített területen csak az állatok gondozását végző dolgozók maradhatnak. A többi személyt hatósági állatorvosi ellenőrzéssel végzett fertőtlenítésük után lehet kiengedni a körülkerített területről.

(2) A dolgozók ideiglenes jellegű, megfelelő szálláshelyét és étkeztetését a telep üzemeltetőjének kell megszerveznie. A lezárt és körülkerített területre az élelem és egyéb szükséges anyagok beadása, illetve az edények kiadása csak hatósági állatorvosi ellenőrzéssel történhet oly módon, hogy a fertőzött helyről ragályanyag ne juthasson ki.

(3) A helyi zárlat alatt álló területre (gazdaságba, udvarba) az ott lakókon, az odarendelt állatgondozókon, alkalmazottakon, az állatorvoson és az állategészségügyi dolgozókon kívül – külön engedély nélkül – csak orvos, mentő személyzet és tűzoltó léphet be, akik kilépésének feltételeit is meg kell határozni. Külön engedély kiadására kizárólag az illetékes hatósági állatorvos, továbbá a járványvédelem helyi irányításával esetenként megbízott, a védekezést irányító állatorvos jogosult.

(4) A helyi zárlat alatt álló területről a betegség megállapítása után azok az ott dolgozó és ott lakó személyek, akik nem tartanak sertést, – a védekezést irányító állatorvos vagy megbízottjának külön engedélyével – átöltözés és szigorú személyi fertőtlenítés után rendszeresen eltávozhatnak, ha az átöltözésre és a fertőtlenítésre a megfelelő feltételeket megteremtették.

(5) A lezárt helyiségbe, istállóba csak a tulajdonos vagy a gondozással megbízott személyek, továbbá az állategészségügyi hatóság emberei és az általa kijelölt személyek léphetnek be megfelelő védőruha (gumicsizma, köpeny, gumikesztyű) viselésével, amelyet az állatok tartózkodási helyének az elhagyásakor le kell vetniük és tisztítaniuk, fertőtleníteniük kell.

(6) Az állattartók és a velük együtt lakó hozzátartozók az állomány felszámolásáig nem hagyhatják el a helyi zárlat területét. Rendkívüli esetben – a hatósági állatorvos esetenként adott engedélyével – fertőtlenítés után távozhatnak.

(7)¹⁸ A helyi zárlat alatt álló telepről az ott dolgozók – az illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság külön engedélye alapján – naponta hazajárhatnak, ha a telepen az átöltözésükhöz és fertőtlenítésükhöz olyan feltételeket (öltözőt, zuhanyozót, védőruhát, lábbelit, fertőtlenítő eszközöket, anyagokat) biztosítottak, amelyek kizárják a fertőző anyag elhurcolását. A hatósági állatorvos a feltételek meglétét és az előírás megtartását köteles ellenőrizni.

(8) A zárlat alatt álló területen tartózkodó személyekről nyilvántartást kell vezetni és annak egy példányát az örségnek át kell adni.

13. § (1) A helyi zárlat alatt álló területen tartózkodó személyek élelmezéséről és az állatok takarmányozásáról nagylétszámú állatállomány esetében a telep üzemeltetője, kislétszámú állatállomány esetében a jegyző – a költségek megtérítése ellenében – köteles gondoskodni az állategészségügyi, járványvédelmi költségkeret terhére.

(2) A helyi zárlat alatt álló területről állatokat, állati eredetű termékeket, takarmányt, almot, trágyát, az istállóhoz tartozó berendezéseket, eszközöket, tárgyakat kihozni tilos, eltekintve a diagnosztikai célokat szolgáló minták kivételétől, továbbá azoktól az esetektől, amikor az elszállítás ártalmatlanná tétel céljából vagy a fertőzöttségre gyanús állatok esetében a hatósági állatorvos engedélye alapján történik. További kivételt képez, ha egypatás állatokat és gépeket munkavégzés céljából, fertőtlenítésük után a hatósági állatorvos engedélyével viszik ki, feltéve, ha azokat a zárlat tartama alatt nem kívánják visszavinni, és ha azok új helyén fogékony állat nincs.

(3) A szállítójárművek és munkagépek a helyi zárlat alatt álló területet csak a hatósági állatorvos engedélyével, a jármű előzetes kitakarítása és fertőtlenítése után hagyhatják el.

14. § (1) Több, térben jól elkülönített, egymástól távol eső részből (tanyából, majorból stb.) álló állattartó üzemnek csak azt a részét kell helyi zárlat alá helyezni, ahol a betegség vagy annak gyanúja jelentkezett és a fertőző anyag átvitelének lehetőségét kizárták.

(2) A helyi zárlat alatt álló állattartó üzemen belül a hatósági állatorvos hozzájárulása nélkül állatokat átcsoportosítani nem szabad.

(3) A helyi zárlat megvalósításához szükséges tárgyi feltételek költségei az állattulajdonost terhelik.

Védőkörzet¹⁹

15. § (1)²⁰ A védőkörzetet a járási főállatorvos rendeli el.

(2)²¹ Azt a községet, amelyben a betegséget megállapították, teljes védőkörzet alá kell helyezni. Ennek területe a helyi zárlat alá vont terület körüli, minimum három kilométeres sugarú terület. A kialakításnál figyelembe kell venni a földrajzi, közigazgatási, gazdasági, járványtani adatokat. A védőkörzet alatt álló terület határait a fő közlekedési útvonalak mentén jól látható, tartós, „Védőkörzet, Sertések hólyagos betegsége” feliratú táblával kell megjelölni.

(3)²² A védőkörzet területén található betegségre fogékony fajhoz tartozó valamennyi állattartó köteles az állománya helyét, létszámát és hasznosítási irányát a hatósági állatorvosnak bejelenteni, aki ezeket köteles nyilvántartásba venni és azt a járási főállatorvosnak továbbítani.

(4)²³ E telepeket a hatósági állatorvosnak rendszeres szemlékkel ellenőrizni kell, beleértve az állatok klinikai vizsgálatát és adott esetben a laboratóriumi vizsgálatokhoz szükséges minták levételét. A szemléken tapasztaltakról jegyzőkönyvet kell készíteni, melyek gyakoriságát a járvány súlyosságával arányban az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság határozza meg.

16. § (1) A községből tilos állatokat, azok nyerstermékeit, betegségeket terjesztő vagy terjeszthető anyagokat és tárgyakat kivinni.

(2) A községbe tilos fogékony állatokat bevinni.

(3) Tilos a sertéstartó udvarból sertést kihajtani és sertéseket közösen legeltetni, valamint a községben sertésvásárt, -piacot, -kiállítást tartani, fogékony állatot fedeztetni vagy termékenyíttetni.

(4)²⁴ Tilos a fogékony fajhoz tartozó állatok köz- vagy magánutakon – kivéve a telepek szervízútjait – történő mozgatása és szállítása. A hatósági állatorvos az állatok közúton vagy vasúton történő lerakodása és megállás nélküli szállítása esetén enyhítheti ezt a tilalmat. Az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság a védőkörzeten kívülről érkező vágósertések védőkörzeten belüli vágóhidra történő szállítása esetén a tilalom alól felmentést adhat.

17. § (1)²⁵ A védőkörzeten belül történő szállításra használt tehergépkocsik és egyéb járművek vagy felszerelések, melyek feltehetőleg szennyeződtek, (pl. takarmány, trágya, hígrágya stb. által) a hatósági állatorvos által megszabott eljárásoknak megfelelő takarítás, fertőtlenítés és hatósági állatorvosi engedély nélkül nem hagyhatják el a védőkörzeten belül fekvő telepet, a védőkörzetet és a vágóhidat.

(2)²⁶ Sertések a védőkörzet alatt álló nem fertőzött telepről csak akkor szállíthatók el, ha a fertőzött telepen a fertőtlenítési útmutatónak megfelelően elvégezték az előzetes takarítást, fertőtlenítést és annak befejezésétől számítva eltelt 21 nap.

(3)²⁷ A 21 nap elteltével a sertések elszállítása az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság által kijelölt, lehetőleg a védőközveten vagy megfigyelési közveten belül fekvő vágóhídra abban az esetben engedélyezhető, ha

a) a telepen tartott összes sertés vizsgálata befejeződött;

b) a vágóhídra szállítandó sertések vizsgálata befejeződött;

c) minden sertést egyedileg füljelzéssel láttak el vagy más módon megjelöltek;

d)²⁸ a sertések szállítása a járási főállatorvos által lepecsételt járművel történik;

e)²⁹ a vágóhíd helye szerinti illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság engedélyezte a sertések beszállítását.

18. § (1) A vágóhídra való megérkezés után a sertéseket a többi sertéstől elkülönítve kell tartani és levágni. A sertések szállításában részt vett járműveket és felszereléseket – mielőtt azok elhagyják a vágóhidat – tisztítani és fertőtleníteni kell.

(2) A kijelölt vágóhídon történő vágás előtti és vágás utáni vizsgálat elvégzésekor a hatósági állatorvosnak figyelembe kell vennie minden olyan jelet, amely a sertések hólyagos betegsége vírusának jelenlétére utal.

(3) A levágott sertések vágásakor statisztikailag reprezentatív mennyiségű vérmintát kell venni. A sertések hólyagos betegségét megerősítő pozitív eredmény esetén a helyi zárlat szabályai szerinti intézkedéseket kell elrendelni.

(4)³⁰ Az (1) bekezdés szerint keletkezett friss sertéshúst a külön jogszabályoknak megfelelően jelölni kell, és jelen rendelet szabályai szerint kell feldolgozni. Ezt az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság által engedélyezett létesítményben (üzemben) kell végrehajtani. A húst az engedélyezett feldolgozóüzembe történő szállításkor a szállítmány indulása előtt zár alá kell helyezni, és a szállítás ideje alatt zár alatt kell tartani. A minisztérium speciális megofldásokat engedélyezhet a hús megfjelölésének módjára, annak későbbi felhasználására, valamint a feldolgozott termékek rendeltetésére.

(5)³¹ A 17. § (3) bekezdésében említett 21 nap eltelte után kivételes körülmények esetén a sertések elszállítása a szóban forgó telepről közvetlenül más, a védőközveten belül fekvő üzembe akkor engedélyezhető, ha

a) a telepen tartott összes sertés vizsgálata befejeződött;

b) az elszállítandó sertések klinikai vizsgálata negatív eredménnyel járt;

c) minden sertést egyedileg füljelzéssel láttak el vagy más módon megjelöltek.

(6)³² Védőközvet, illetve helyi zárlat alatt nem álló udvarban sertés magánfogyasztásra történő levágását előzetesen végzett állatorvosi helyszíni vizsgálat eredményétől kell függővé tenni.

*Megfigyelési közvet*³³

19. § (1)³⁴ A betegség megállapítása esetén a helyi zárlat alá vont terület körül legalább tíz kilométer sugarú körben megfigyelési körzetet kell kialakítani. A megfigyelési körzet indokolt esetben nagyobb összefüggő területre is kiterjeszhető. A kialakításnál figyelembe kell venni a földrajzi, közigazgatási, gazdasági, járványtani adatokat.

(2)³⁵ A járványhelyzet kedvező alakulása esetén a megfigyelési körzet területét az illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság határozza meg – indokolt esetben csökkentheti – figyelembe véve a földrajzi helyzetet és az ökológiai tényezőket, a meteorológiai viszonyokat, a járványtani vizsgálatok eredményeit, a laboratóriumi vizsgálatok eredményeit, valamint az alkalmazott ellenőrző intézkedéseket.

(3)³⁶ A megfigyelési körzet kialakítását a betegség helye szerint illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság határozattal rendeli el, és arról az érintett szerveket (önkormányzatok, rendőrség) tájékoztatja.

(4) Ha a betegséget szomszédos ország Magyarország területével érintkező határterületén állapították meg, a minisztérium

a)³⁷ az illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatósággal egyeztetve intézkedik a kishatárszéli forgalom egyes, kijelölt átlépőhelyekre történő korlátozása felől;

b) gondoskodik ezeken a helyeken fertőtlenítő állomások létesítéséről és működtetéséről;

c)³⁸ gondoskodik a veszélyes határzónától számított tíz kilométeres körzeten belül fekvő területen a megfigyelési körzetre vonatkozó rendelkezések alkalmazásáról.

(5)³⁹ A megfigyelési körzet határait az oda vezető utak mentén, „Megfigyelési körzet, Sertések hólyagos betegsége” szövegű, tartós, jól látható táblával vagy felirattal kell megjelölni.

20. § (1)⁴⁰ A megfigyelési körzeten belül minden olyan állattartó helyet, ahol a betegségre fogékony fajhoz tartozó állat található, a tulajdonosa vagy az állattartó köteles bejelenteni a hatósági állatorvosnak, aki ezeket köteles nyilvántartásba venni.

(2)⁴¹ A megfigyelési körzet nem fertőzött községeiből csak az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság engedélyével lehet fogékony állatokat, ilyen állatok nyers termékeit, növényi és állati eredetű takarmányt vagy fertőzés terjesztésére alkalmas tárgyat kivinni, a megfigyelési körzettől nyilvánított területen keresztül a betegség iránt fogékony állatokat lábon hajtani, illetőleg ilyen állatokat, állatok nyerstermékeit a megfigyelési körzet területére bevinni.

(3)⁴² A megfigyelési körzet területén belül a sertések mozgását az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság abban az esetben engedélyezheti, ha a megelőző 21 nap alatt a telepre nem érkezett sertés. Ez alól kivételt képez a sertések vágóhídra történő szállítása, amely az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság eseti engedélyével végezhető el. Az állatok tulajdonosa vagy az állatokért felelős személy a sertések mozgását köteles feljegyezni.

(4)⁴³ Ha a (2) bekezdésben előírt rendelkezéseket 30 napon túl fenntartják a betegség további előfordulásai miatt, és ennek következményeként az állatok jogszabályi előírásoknak megfelelő tartása nem biztosítható, vagy jelentős gazdasági nehézséget okoz, az illetékes hatósági főállatorvos a tulajdonos indoklással alátámasztott kérelmét követően – amennyiben ellenőrizte a tényeket –, engedélyezheti az állatok elszállítását a megfigyelési körzeten belül található gazdaságból.

21. § (1)⁴⁴ A sertések kiszállítását a megfigyelési körzetből az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság abban az esetben engedélyezi, ha

a) a szállítást megelőző 48 órában a telepen lévő összes sertés felülvizsgálata megtörtént;

b) a szállításra váró sertések megelőző 48 órában végzett klinikai vizsgálata negatív eredményt adott;

c)⁴⁵ a sertések statisztikai mintavétellel kiválasztott egyedeinek szerológiai vizsgálata 14 nappal a mozgatóst megelőzően megtörtént és az SVD ellenanyagait nem mutatta ki. A vágásra szánt sertések esetén a szerológiai vizsgálatot az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság által kijelölt vágóhídon levett minta alapján is el lehet végezni. Pozitív eredmény esetén a helyi zárlat szabályai szerint kell eljárni;

d) minden sertést egyedileg füljelzéssel láttak el vagy más módon megjelöltek.

(2)⁴⁶ A megfigyelési körzeten belül sertéseket, egyéb állatállományokat, valamint lehetséges fertőző vagy fertőzést közvetítő anyagokat szállító gépjárművek, egyéb szállítójárművek nem hagyhatják el a zónát az illetékes hatósági állatorvos által meghatározott tisztítás és fertőtlenítés nélkül.

Az érintett állománnyal kapcsolatos feladatok

22. § (1)⁴⁷ A beteg, betegsége gyanús és a fertőzött állatokat, valamint az ilyen állományok összes fogékony fajhoz tartozó egyedét a járási főállatorvos rendelkezése esetén – állami kártalanítás mellett – haladéktalanul le kell ölni.

(2)⁴⁸ Ha a betegséget nagylétszámú állományban állapították meg és az két vagy több különálló termelési egységből áll, a járási főállatorvos eltérhet az (1) bekezdésben foglaltaktól a fertőzött telep egészséges termelési egységét illetően. Ennek további feltétele az, hogy a hatósági állatorvos helyszíni vizsgálat alapján igazolni tudja, hogy ezen egységek szerkezete, mérete és az ott folyó műveletek, mint az elhelyezés és tartás, a felszerelések, valamint a takarmány teljesen elkülönítettek, így a betegség kórokozójának egyik egységből a másikba való terjedése megakadályozható.

(3) Abban az állományban, amelyben betegsége gyanús egyed van, a többi egyedből statisztikai mintavételt kell végezni a fertőzöttség megállapítására vagy kizárására.

(4)⁴⁹ RSZKF-járványos időszakban az SVD-vel érintett állományban talált újabb beteg sertésekből vett, legalább háromnaponként megismételt vizsgálati anyagot kell küldeni a NÉBIH-be.

(5)⁵⁰ A fertőzöttségre gyanús állatokat a járási főállatorvos határozatával kizárólag a minisztérium által erre a célra esetenként kijelölt vágóhídon szabad levágni. A levágás céljára történő kiszállítás szabályai, a (6) és (7) bekezdések figyelembevételével, megegyeznek a zárlatok enyhítésére vonatkozó szabályok előírásaival.

(6) A fertőzöttségre gyanús sertéseket mindaddig zárlat alatt kell tartani, amíg azokat zárt vágóhídon, folyamatos, elkülönített vágással, közfogyasztás céljából nem értékesítették. Az ilyen állatok húsát az előírás szerint elvégzett hőkezelés után lehet forgalomba hozni.

(7) A vágóhíd ez idő alatt máshonnan származó állatokat nem fogadhat, illetve nem dolgozhat fel.

A levágott állatok hújának felhasználása

23. § (1) A fertőzöttségre gyanús állatok húsat ki kell csontozni és legalább 70 °C-os maghőmérsékleten hőkezelt húskészítménybe való bedolgozás, párolás, sütés vagy főzés után lehet forgalomba hozni.

(2) A vágás során a gyomor-bélszatórnát a nyelvcső kezdeténél és a végbélnél lekötve, egybefüggően kell eltávolítani. A bőrt, a lábvégeket (kőrmöket) és a túrókarimát szintén el kell távolítani a bélszatórnával, a léppel, a magzatmiriggyel, a csontokkal, valamint a fogyasztásra alkalmatlan egyéb részekkel együtt és az állati hullával azonos módon – állati hulladék-feldolgozó üzemben való feldolgozással – ártalmatlanná kell tenni.

(3) A fertőzés feltételezett kezdeti időpontja és a korlátozó intézkedések bevezetése között levágott sertések húsat állati hulladék-feldolgozó üzemben kell ártalmatlanná tenni.

(4) Ha a betegséget vágóhídon állapították meg, akkor

a) a vágóhídon tartózkodó összes állatot késedelem nélkül le kell vágni;

b) a fertőzött és a kórokozóval feltehetően érintkezésbe került sertések vágott testét és zsigereit a hatósági állatorvos utasításai szerint oly módon kell ártalmatlanná tenni, hogy azzal megakadályozzák a sertések hólyagos betegségének terjedését;

c) újabb sertéseket a vágóhídra csak a fertőtlenítési útmutatónak megfelelő takarítási és fertőtlenítési műveletek befejezését követő legalább 24 óra elteltével szabad beszállítani.

(5)⁵¹ A 2. §-ban nem felsorolt, de megfigyelési körzetből származó levágott sertések friss húsa nem kerülhet a Közösségen belüli vagy nemzetközi kereskedelmi forgalomba, és a kinyert húst a Közösségen belüli és nemzetközi kereskedelemre szánt hústól elkülönítve kell darabolni, szállítani és tárolni, valamint olyan módon kell felhasználni, hogy elkerüljék annak a Közösségen belüli és nemzetközi kereskedelemre szánt hússal történő keveredését.

(6)⁵² Amennyiben a 2. §-ban fel nem sorolt, de megfigyelési körzetből származó levágott sertés friss húsat az (1) bekezdésben meghatározott kezelésnek vetik alá, úgy arra az (5) bekezdésben meghatározott korlátozó rendelkezések nem vonatkoznak.

(7)⁵³ Az (5) bekezdésben leírt friss húson alkalmazott állategészségügyi jelölés olyan – 6,5 cm széles és 4,5 cm magas – ovális bélyegző; melyen a következő információknak kell megjelenniük a jelzésen tökéletesen olvasható írásjelekkel:

a) a felső részen Magyarország ISO-kódja nagybetűvel: HU,

b) középen a vágóhíd állategészségügyi nyilvántartási száma,

c) az alsó részen a következő kezdőbetűk: EC,

d) a bélyegző közepén két olyan módon kereszteződő egyenes vonal, amely nem teszi az információt olvashatatlanná.

(8)⁵⁴ A betűknek legalább 0,8 cm magasnak, a számoknak pedig legalább 1 cm magasnak kell lenniük. A jelölést az állategészségügyi követelmények végrehajtását ellenőrző hatósági állatorvos közvetlen felügyelete mellett kell alkalmazni.

A hullák ártalmatlanná tétele

24. § (1) Az elhullott, valamint leölt állatok hulláját a környezetvédelmi hatósággal egyeztetett módon és helyen kell ártalmatlanná tenni.

(2) Amennyiben ez a helyi zárlat alatt álló területen megnyugtató módon nem végezhető el, a hulla elszállítása és ártalmatlanná tétele tekintetében az állati hulladékok ártalmatlanításáról szóló rendeletben foglalt rendelkezések az alábbiak figyelembevételével irányadók:

a) az állati hullát boncolni tilos;

b) a hullát lebőrözni tilos, és ha az ártalmatlanná tétel elvégzés útján történik, a bőrt a hullának a hullagödörbe tételekor használhatatlanná kell tenni, a hullát pedig bűzös anyaggal le kell önteni. Az elvégzést olyan hatóságilag engedélyezett helyen kell végezni, hogy az ne szennyezze a talajvizet és egyéb környezeti kárt ne okozzon;

c) a vérrel vagy egyéb testnedvekkel beszennyezett földet legalább egy ásonyom mélységig fel kell szedni és a hullagödörbe kell dobni, majd az eltávolított föld helyét fertőtlenítő oldattal kell átíratni;

d) hullát csak zárt gépkocsiban szabad elszállítani;

e) a hulla fel- és lerakásánál (elégetésénél) segédkező dolgozókat munkájuk befejezése után azonnal, a hulla szállítására használt járművet a hulla felrakása után, majd a kirakodás befejeztével a helyszínen fertőtleníteni kell, a felhasznált almot stb. meg kell semmisíteni;

f) a hulla és a hullarészek ártalmatlanná tételét csak hatósági állatorvosi ellenőrzéssel lehet elvégezni;

g) ha a hullák ártalmatlanná tétele állati hulladék-feldolgozó üzemben történik, a szállításnál és feldolgozásnál használt eszközöket, az üzemnek a hullától vagy annak váladékától szennyeződött területét azonnal, a szállításnál és a feldolgozásnál közreműködő személyeket és azok ruházatát a munka befejezése után fertőtleníteni kell. A fertőzött hullák vagy hullarészek szállítása csak hatósági állatorvosi felügyelet mellett történhet.

A trágya és a takarmányhulladék ártalmatlanná tétele

25. § A beteg, betegségre gyanús, fertőzött vagy fertőzőtségre gyanús sertések trágyáját a hatósági állatorvos útmutatása szerint a takarmányhulladékkal együtt naponta ki kell hordani, és füllesztéssel kell ártalmatlanná tenni, azzal az eltéréssel, hogy a leföldelt trágya, illetőleg a le nem földelhető hígtrágya kezelésénél a fertőtlenítési útmutatóban foglaltak szerint kell eljárni.

A takarmány felhasználásának korlátozása

26. §⁵⁵ A helyi zárlat alatt álló helyen tárolt zárt, burkolt csomagolású, illetve elkülönített szemes és szálas takarmányt meg kell óvni a fertőzéstől. A takarmányt a hatósági állatorvos útmutatása és a fertőtlenítési útmutatóban foglaltak szerint kell fertőtleníteni. Az ilyen takarmányt – az

élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság által előírt feltételek mellett – a betegségre nem fogékony állatokkal meg lehet etetni.

Fertőtlenítés

27. § (1) A 24–26. §-okban leírtak elvégzését követően valamennyi olyan épületet és annak környékét, ahol a betegségre fogékony fajok egyedeit tartották, valamint az azokkal érintkezésbe került szállító és egyéb eszközöket a fertőtlenítési útmutatóban leírtak szerint kell tisztítani és fertőtleníteni.

(2) A fertőtlenítést a hatósági állatorvos felügyeli és ellenőrzi.

A zárlat enyhítése

28. § (1)⁵⁶ Az állatok elkülönítését megszüntetni, a zárlat alatt álló területről, községből, valamint megfigyelési körzetből állatot vagy más, korlátozás alá vont terméket, anyagot kivinni, illetőleg ezekre a helyekre állatokat bevinni csak hatósági engedéllyel lehet.

(2) Az állatok elkülönítésének megszüntetésére a hatósági állatorvos adhat engedélyt.

(3)⁵⁷ Forgalmi korlátozás és helyi zárlat alatt álló területre az állatok vagy egyéb anyagok beszállítását és az azonos községbe történő kiszállítását a járási főállatorvos hozzájárulásával a hatósági állatorvos engedélyezheti. Az állatok vagy egyéb anyagok megfigyelési körzeten belüli, más községbe történő kiszállítását a forgalmi korlátozás és helyi zárlat alatt álló területről – az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság hozzájárulásával – a járási főállatorvos engedélyezheti.

(4)⁵⁸ A földrajzi helyzet, az ökológiai tényezők, a meteorológiai viszonyok, a járványtani vizsgálatok eredményei, a laboratóriumi vizsgálatok eredményei valamint az alkalmazott ellenőrző intézkedések figyelembevételével a védőkörzet enyhítésére a járási főállatorvos, a megfigyelési körzet enyhítésére pedig az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság adhat engedélyt.

(5)⁵⁹ A kérelmet a zárlatot elrendelő hatóságnál kell előterjeszteni. A járási főállatorvos a megfigyelési körzet enyhítésére vonatkozó engedély iránti kérelmet az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságnak megküldi.

(6) A kérelemnek tartalmaznia kell az állattartó nevét, címét, a kivitel vagy bevitel célját és okát, az állatok, illetőleg a korlátozás alá vont termék, anyag stb. származási és rendeltetési helyét, az állatok fajtát, korát, nemét, számát, hasznosítását és egyedi tartós megjelölését. A 22. § (6) bekezdésében leírt hőkezelés megtörténtét igazoló állatorvosi bizonyítványt a kérelemhez csatolni kell.

29. § (1)⁶⁰ Más megyébe történő kiszállítás előtt az engedélyező köteles előzetesen megszerezni a rendeltetési hely szerint illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság hozzájárulását.

(2)⁶¹ Az engedély kiadásáról – a ki- vagy bevitelnek megfelelően – értesíteni kell a származási vagy rendeltetési hely szerint illetékes járási főállatorvost, illetőleg az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságot.

(3) Az engedélynek tartalmaznia kell a (6) bekezdésben megjelölt adatokon túl a ki- vagy bevétel feltételeit és az engedély érvényességének időtartamát.

(4) Ha az állatok kivitele jogszabályban meghatározott marhalevél-kezelési kötelezettséggel jár, az engedélyező állatorvos az engedélyben köteles feltüntetni a marhalevél-kezelési tilalom alóli mentességet, a korlátozó intézkedés alól enyhítést adó hatóság megnevezését, a határozat számát, az állattulajdonos és az állatok adatait (faj, fajta, ivar, kor, szám, egyedi tartós megjelölés), a régi és az engedélyezett új rendeltetési helyet. Irányítást csak az engedélyen feltüntetett új rendeltetési helyre szabad kiállítani. Az engedélyt a marhalevél-kezelő egy évig köteles megőrizni.

(5) Az engedélyes köteles a kivétel vagy bevétel időpontját az elszállítás előtt, illetőleg a megérkezés után azonnal bejelenteni a hatósági állatorvosnak és a szállítási engedélyt átadni.

30. § (1)⁶² Az állatok csak a védőkörzet és a megfigyelési körzet szabályainál előírt, kedvező eredményű állatorvosi vizsgálat és az előzetes helyszíni szemle után szállíthatók el a zárlat alatt álló helyről. Ilyen esetben az engedélyen a vizsgálati eredményt is fel kell tüntetni.

(2)⁶³ Az állatokat csak az előírt feltételekkel, a kijelölt útvonalon és a védőkörzeten, illetve megfigyelési körzeten belüli helyre szabad kiszállítani, azok tulajdonjoga útközben másra nem ruházható át. Az állatokat kísérővel, megállás nélkül kell a célállomásig szállítani.

Vadon élő állatokkal való eljárás

31. §⁶⁴ Ha a betegséget vadon élő állaton vagy olyan helyen tartott háziállaton állapították meg, ahol a beteg állat vaddisznókkal közvetlenül vagy közvetve érintkezhetett, az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság köteles értesíteni az érintett, vadászatra jogosult szervezetet vagy a zárt területek tulajdonosait és elrendelni a fertőzött területen járó vaddisznók etetéssel történő helyhezkötését és indokolt esetben kilövését. A rendelkezés alá vont területen a vadászati vagy egyéb célból kilőtt vaddisznók feldolgozását csak a hatósági állatorvos engedélyével szabad megkezdeni.

A betegség megszüntté nyilvánítása

32. § (1) A helyi zárlatot fel kell oldani, ha a zárlat alá vont helyen már nincs fogékony állat és az elő- és végfertőtlenítést a hatósági állatorvos utasításai szerint végrehajtották.

(2) Fertőtlenítés nélkül fel kell oldani a helyi zárlatot, ha a zárlat alatt lévő területen csak fertőzöttségre gyanús sertéseket tartanak és a 28 napig tartó megfigyelés alatt a betegségre gyanút keltő tüneteket nem észleltek.

(3)⁶⁵ Ha a betegséget két vagy több termelési egységből álló, nagylétszámú állományban állapították meg, akkor a helyi zárlatot – a fertőzött telep egészséges termelési egységét illetően – a járási főállatorvos hozzájárulásával, megfigyelés és szerológiai vizsgálat nélkül is fel lehet oldani, amennyiben a hatósági állatorvos helyszíni vizsgálat alapján igazolta, hogy ezen egységek szerkezete, mérete és az ott folyó műveletek, mint az elhelyezés és a tartás, a felszerelés és a takarmány teljesen elkülönítettek, így a betegség egyik épületből a másikba való átterjedése megakadályozható.

(4)⁶⁶ A védőkörzetet meg kell szüntetni, ha a községben az utolsó helyi zárlat feloldását követő, 28 napig tartó megfigyelési idő alatt nem történt SVD-re gyanút keltő újabb megbetegedés és a

fertőzött telepek előzetes fertőtlenítését követő 28 nap elteltével negatív eredményű szerológiai vizsgálatot végeztek az érintett sertéspopuláció statisztikailag elegendő mennyiségű egyedéből.

(5)⁶⁷ A megfigyelési körzetet meg kell szüntetni, ha a megfigyelési körzetben már egy község sem áll védőkörzet alatt és az utolsó helyi zárlat feloldásától legalább 28 nap eltelt. A megfigyelési körzet – az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság rendelkezése alapján – a védőkörzet ellenére is megszüntethető, ha a betegség helyhez kötése biztosítottnak látszik, figyelembe véve a földrajzi helyzetet és ökológiai tényezőket, a meteorológiai viszonyokat, a járványtani vizsgálatok eredményeit, a laboratóriumi vizsgálatok eredményeit, valamint az alkalmazott ellenőrző intézkedéseket.

(6)⁶⁸ A helyi zárlatot feloldani és a betegséget hatóságilag megszüntté nyilvánítani csak az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság hozzájárulása után lehet.

(7) A betegség és a helyi zárlat tartama alatt naponta végzendő, valamint a két hetes időközzel végrehajtandó előzetes és végső fertőtlenítés szabályait a fertőtlenítésről szóló jogszabály tartalmazza.

A helyi zárlat hatálya alól feloldott telep újratelepítése

33. § (1) Az újratelepítés nem kezdődhet meg a beteg állomány felszámolását és a helyi zárlat feloldását követő 4 héten belül.

(2)⁶⁹ A sertésállomány visszatelepítését az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság engedélyezi, amennyiben a fertőtlenítési útmutatónak megfelelően kivitelezett takarítási és fertőtlenítési műveletek elvégzése utáni hatósági állatorvosi szemle kielégítő eredménnyel járt.

(3) Az újratelepítésnél figyelembe kell venni a telep által alkalmazott tartásmódot, és ennek függvényében a (4)–(6) bekezdésekben részletezett módszerek egyikét kell alkalmazni.

(4)⁷⁰ Szabad tartás esetén a visszatelepítés olyan, korlátozott számú őrmalacok bevitelével történik (próbatelepítés), melyekről a vizsgálat során bebizonyosodott, hogy nem tartalmaznak SVD ellenanyagokat. Az őrmalacokat az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság által megszabott módon kell elhelyezni a telepen és a telepre való érkezést követő 28 nap elteltével klinikai, valamint szerológiai vizsgálatnak kell őket alávetni. Amennyiben egyetlen malac sem mutat a sertés hólyagos megbetegedésére utaló tünetet és a betegség vírusa elleni ellenanyagok sem mutathatók ki szervezetükben, a teljes telepítés megkezdhető.

(5) Az összes többi tartásmód esetén vagy a (4) bekezdésben leírt módszer szerint, vagy teljes visszatelepítéssel történhet az újratelepítés.

(6) Ha teljes visszatelepítéssel történik az újratelepítés, akkor az alábbi három feltételnek kell teljesülnie:

a) az összes, szerológiailag negatív sertés 8 napon belül zárlati intézkedések hatályán kívül eső telepről érkezett;

b) az utolsó sertés telepre érkezését követő 60 napon belül egy sertés sem hagyta el a telepet;

c)⁷¹ az újratelepített állományt az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság követelményeinek megfelelő klinikai és szerológiai vizsgálatnak vetették alá, mely vizsgálatokat legkorábban az utolsó sertés érkezését követő 28 nap elteltével végezték el.

Záró rendelkezések

34. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, egyidejűleg hatályát veszti a 41/1997. (V. 28.) FM rendelettel életbe léptetett Állategészségügyi Szabályzat 264–281. §-ai, valamint a kéknyelv betegség elleni védekezés szabályairól szóló 35/2002. (VI. 27.) FVM rendelet 20. § (1) bekezdésének a)–e) pontjai, valamint (2) bekezdése.

(2)⁷² Ez a rendelet a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

a) a Tanács 92/119/EGK irányelve (1992. december 17.) az egyes állatbetegségek elleni védekezésre irányuló általános közösségi intézkedések, valamint a sertések hólyagos betegségére vonatkozó külön intézkedések bevezetéséről,

b) a Bizottság 2007/10/EK irányelve (2007. február 21.) a sertések hólyagos betegségének kitörése esetén a védőkörzeten belüli intézkedések bevezetése tekintetében a 92/119/EGK tanácsi irányelv II. mellékletének módosításáról.

¹ A 4. § (1) bekezdés a) pontja a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § a) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § a) pontja szerint módosított szöveg.

² A 4. § (1) bekezdés e) pontja a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § b) pontja szerint módosított szöveg.

³ A 4. § (3) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § b) pontja szerint módosított szöveg.

⁴ A 4. § (5) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § b) pontja szerint módosított szöveg.

⁵ Az 5. §-t megelőző alcím a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § b) pontja szerint megállapított szöveg.

⁶ Az 5. § (1) bekezdés nyitó szövegrésze a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § b) pontja szerint módosított szöveg.

⁷ Az 5. § (2) bekezdés nyitó szövegrésze a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § b) pontja szerint módosított szöveg.

⁸ Az 5. § (2) bekezdés a) pontja a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § c) pontja szerint módosított szöveg.

⁹ Az 5. § (2) bekezdés d) pontja a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja szerint módosított szöveg.

¹⁰ Az 5. § (4) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § b) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § e) pontja szerint módosított szöveg.

- ¹¹ A 6. §-t megelőző alcím a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja szerint módosított szöveg.
- ¹² A 6. § (1) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) és f) pontja, a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés f) pontja szerint módosított szöveg.
- ¹³ A 6. § (2) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja szerint módosított szöveg.
- ¹⁴ A 7. §-t megelőző alcím a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § g) pontja szerint módosított szöveg.
- ¹⁵ A 7. § a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § h) és i) pontja szerint módosított szöveg.
- ¹⁶ A 10. § (2) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja szerint módosított szöveg.
- ¹⁷ A 11. § (2) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja szerint módosított szöveg.
- ¹⁸ A 12. § (7) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja szerint módosított szöveg.
- ¹⁹ A 15. §-t megelőző alcím a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § j) pontjával megállapított szöveg.
- ²⁰ A 15. § (1) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § b) pontja, a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés a) pontja szerint módosított szöveg.
- ²¹ A 15. § (2) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § l) pontja, a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés b) és c) pontja szerint módosított szöveg.
- ²² A 15. § (3) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § b) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § c) pontja szerint módosított szöveg.
- ²³ A 15. § (4) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja szerint módosított szöveg.
- ²⁴ A 16. § (4) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) és m) pontja szerint módosított szöveg.
- ²⁵ A 17. § (1) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § m) pontja, a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés a) pontja szerint módosított szöveg.
- ²⁶ A 17. § (2) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § c) pontja szerint módosított szöveg.
- ²⁷ A 17. § (3) bekezdés nyitó szövegrésze a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) és n) pontja szerint módosított szöveg.
- ²⁸ A 17. § (3) bekezdés d) pontja a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § b) pontja szerint módosított szöveg.

- ²⁹ A 17. § (3) bekezdés e) pontja a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja szerint módosított szöveg.
- ³⁰ A 18. § (4) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja szerint módosított szöveg.
- ³¹ [A 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § m) pontjával elrendelt módosítás, amely szerint a „községi zárlaton” szövegrész helyébe a „védőkörzeten” szöveg lép, nem vezethető át.]
- ³² A 18. § (6) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § c) pontja szerint módosított szöveg.
- ³³ A 19. §-t megelőző alcím a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés g) pontjával megállapított szöveg.
- ³⁴ A 19. § (1) bekezdése a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés f) és h) pontja szerint módosított szöveg.
- ³⁵ A 19. § (2) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja, a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés h) pontja szerint módosított szöveg.
- ³⁶ A 19. § (3) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja, a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés h) pontja szerint módosított szöveg.
- ³⁷ A 19. § (4) bekezdés a) pontja a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § o) pontja szerint módosított szöveg.
- ³⁸ A 19. § (4) bekezdés c) pontja a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés i) pontja szerint módosított szöveg.
- ³⁹ A 19. § (5) bekezdése a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés g) és h) pontja szerint módosított szöveg.
- ⁴⁰ A 20. § (1) bekezdése a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés j) pontja szerint módosított szöveg.
- ⁴¹ A 20. § (2) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja, a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés h) és k) pontja szerint módosított szöveg.
- ⁴² A 20. § (3) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja, a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés h) pontja szerint módosított szöveg.
- ⁴³ A 20. § (4) bekezdését a 12/2008. (II. 14.) FVM rendelet 20. § (1) bekezdése iktatta be, szövege a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés j) pontja szerint módosított szöveg.
- ⁴⁴ A 21. § (1) bekezdés nyitó szövegrésze a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja, a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés l) pontja szerint módosított szöveg.
- ⁴⁵ A 21. § (1) bekezdés c) pontja a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja szerint módosított szöveg.

- [46](#) A 21. § (2) bekezdése a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés j) pontja szerint módosított szöveg.
- [47](#) A 22. § (1) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § b) pontja szerint módosított szöveg.
- [48](#) A 22. § (2) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § b) pontja szerint módosított szöveg.
- [49](#) A 22. § (4) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § p) pontja szerint módosított szöveg.
- [50](#) A 22. § (5) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § b) pontja szerint módosított szöveg.
- [51](#) A 23. § (5) bekezdését a 12/2008. (II. 14.) FVM rendelet 20. § (2) bekezdése iktatta be, szövege a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés l) pontja szerint módosított szöveg.
- [52](#) A 23. § (6) bekezdését a 12/2008. (II. 14.) FVM rendelet 20. § (2) bekezdése iktatta be, szövege a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés l) pontja szerint módosított szöveg.
- [53](#) A 23. § (7) bekezdését a 12/2008. (II. 14.) FVM rendelet 20. § (2) bekezdése iktatta be.
- [54](#) A 23. § (8) bekezdését a 12/2008. (II. 14.) FVM rendelet 20. § (2) bekezdése iktatta be.
- [55](#) A 26. § a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja szerint módosított szöveg.
- [56](#) A 28. § (1) bekezdése a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés l) pontja szerint módosított szöveg.
- [57](#) A 28. § (3) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § b) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja, a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés j) pontja szerint módosított szöveg.
- [58](#) A 28. § (4) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § b) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § c) és d) pontja, a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés m) pontja szerint módosított szöveg.
- [59](#) A 28. § (5) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § b) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § e) pontja, a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés h) pontja szerint módosított szöveg.
- [60](#) A 29. § (1) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja szerint módosított szöveg.
- [61](#) A 29. § (2) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § b) pontja, a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § i) pontja szerint módosított szöveg.
- [62](#) A 30. § (1) bekezdése a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés d) pontja szerint módosított szöveg.

[63](#) A 30. § (2) bekezdése a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés e) pontja szerint módosított szöveg.

[64](#) A 31. § a) 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja szerint módosított szöveg.

[65](#) A 32. § (3) bekezdése a 151/2012. (XII. 29.) VM rendelet 17. § b) pontja szerint módosított szöveg.

[66](#) A 32. § (4) bekezdése a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (2) bekezdés n) pontja szerint módosított szöveg.

[67](#) A 32. § (5) bekezdése a 19/2014. (III. 12.) VM rendelet 7. § (1) bekezdésével megállapított szöveg.

[68](#) A 32. § (6) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja szerint módosított szöveg.

[69](#) A 33. § (2) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja szerint módosított szöveg.

[70](#) A 33. § (4) bekezdése a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja szerint módosított szöveg.

[71](#) A 33. § (6) bekezdés c) pontja a 70/2013. (VII. 31.) VM rendelet 24. § d) pontja szerint módosított szöveg.

[72](#) A 34. § (2) bekezdése a 63/2009. (V. 20.) FVM rendelet 4. § (4) bekezdésével megállapított szöveg.